

הוועדים והוועדות

בשנת תשכ"ה*

א. המינוח

- בתחום ועד המינוח פעלו ועדות למקצועות אלה:
- 1) חינוך (ירושלים): היו 4 ישיבות. נגמר הדיון בפרק ג (המנהל בחינוך), בפרק ד (מוסדות בחינוך) ובפרק ה (הכיתה, מורים ותלמידים), ובפרקים אלה הובאו לאישור המליאה. נידון פרק ו (החינוך הגבוה), והצעות הוועדה נשלחו בחזר ובהודעת סיכום. חברי הוועדה מטעם האקדמיה: הא' מ' מדן, י"י ריבלין; בעלי המקצוע: הא' ח' אורמיואן, א"מ דושקין, ע' יפה; המזכירים: הא' א' דותן, ש' סומך.
 - 2) גיאוגרפיה (ירושלים): ב-2 ישיבות נגמרה הקריאה הראשונה של מונחי האוקיאנוגרפיה, ופרק זה נשלח בחזר. הדיון בו הועבר לוועדה למונחי הימאות בחיפה.
 - 3) ספרנות (ירושלים): היו 8 ישיבות. הוועדה התחילה בתרגום מונחים נבחרים מתוך המילון המקצועי בהוצאת אונסקו, לפי הצעה שהכין הא' ח' וליש. החברים מטעם האקדמיה: הא' ש' אברמסון, מ' מדן וע"צ מלמד; בעלי המקצוע: הא' ח' וליש, מ' נדב, ש' נשקס, ש' שונמי, צ' שורר. המזכירים: הא' ש' סומך (עד ניסן תשכ"ה), והגב' ה' גרשטר.
 - 4) בישול (תל-אביב): היו 11 ישיבות. הוועדה דנה בקריאה שנייה בשני פרקי המילון (המטבח וחדר האוכל), שהכינה ועדה בירושלים, ועיינה בהערות, שנתקבלו על המונחים המוצעים. החבר מטעם האקדמיה: הא' קרוא; בעלי המקצוע: הא' י' ניקולאי וי' פולק. המזכיר: הא' ש' סומך.
 - 5) תרבות הגוף (תל-אביב): היו 20 ישיבות. נמשך הדיון במונחי הרמת המשקולות, והוחל ונסתיים הדיון במונחי משחק הנוצית. שתי רשימות המונחים אושרו במליאת האקדמיה. החבר מטעם האקדמיה: הא' י' שבטיאל; בעלי המקצוע: הא' י' אלוף, י' גוטפרינד, ע' גיל, צ' נשרי, ש' שיק, י' שפרינגר וד' תדיר. המזכיר: הא' ש' סומך.
 - 6) מטיאורולוגיה (תל-אביב): היו 6 ישיבות. הוועדה ביררה בעיות מקצועיות ולשוניות אחרונות והציעה את המילון לאישור המליאה. החברים מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן, א"ל פאיאנס, ש' שלונסקי; בעלי המקצוע: הא' י' טוקטלי, י' גרימן, ג' רונן. המזכיר: הא' ג' הנמן.
 - 7) זואולוגיה (תל-אביב): היו 8 ישיבות. נידונו בקריאה ראשונה שמות דגים (דגי מים מתוקים, דגי ים ודגי אקוואריום). ב-2 ישיבות מורחבות נמשך בירור הבעיה של שימוש השמות נשר ועיט. החברים מטעם האקדמיה: הא' א"ל פאיאנס וא' שלונסקי; בעלי המקצוע: הא' א' גילת, מ' דור, י"ל ורנר. המזכירים: הא' ע' איתן וש' סומך.
 - 8) הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (חיפה): נתכנסה לישיבה אחת בראשית השנה

* מקצת הסקירה הזאת נכללה ב-זיכרונות האקדמיה ללשון העברית - יב, עמ' 124-129.

ודנה בתכנית העבודה של הוועדות המקצועיות. מספר הוועדות, הפועלות בפקוח הוועדה המרכזית, הגיע ל-16 (ר' להלן).

החברים מטעם האקדמיה: הא' ש' אירמאי, ע' איתן, י' בורלא ו' בן-נן; החברים מטעם הטכניון ומוסדות אחרים: הא' ד' אביר, מ' גלברט, י' דורי (ז'ר), י' דן, מ' פלג, ב' פלדשטיין. המזכיר: הא' א' אסטרמן.

9) ועדת האישרים מטעם הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (חיפה): הוועדה ביררה ב-7 ישיבות ערעורים וספקות במונחים, שעמדו לאישור המליאה במקצועות אלה: רדיו ואלקטרוניקה, הנדסת דרכים, כלי הרמה, ימאות, בטון, גלים וזרמים ביים, ניקוז והידרולוגיה.

החברים: הא' ש' אירמאי, ע' איתן, י' בן-נן. המזכיר: הא' א' אסטרמן.

10) צילום (ירושלים): היו 12 ישיבות. נידונו בקריאה ראשונה הפרקים א-ה מן המילון, ונשלח חזר של 4 פרקים. הוחל בקריאה שנייה של פרק א.

החברים מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן, ש' דיקמן ז'ל וח' רבין; בעלי המקצוע: הא' א' אופנבכר וג' הרטמן. המזכיר: הא' מ' זהרי.

11) קשר ואלקטרוניקה (תל-אביב): ועדה משותפת לאקדמיה ולמועצה לקשר ואלקטרוניקה (משרד הדואר). היו 2 ישיבות. נסתיימה בדיקת המילון למונחי הרדיו והאלקטרוניקה, שיצא בהוצאה ארעית ע"י משרד הדואר, והוא אושר במליאת האקדמיה. החבר מטעם האקדמיה: הא' י' פרץ; בעלי המקצוע: הא' ח' איינושטאדט, מ' בן-יוסף, ש' גוטצייט, ג' זינגר, ג' לביאוק, ש' סמילר, א' רון. המזכיר: הא' ע' איתן.

12) כלי יד בעבודות מתכת (תל-אביב): נשלחה הודעת סיכום של הפרקים א-ג (כלי תפיסה, מפתחות, כלי חיתוך ושיוף), והם אושרו במליאה.

החברים מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן וש' מלצר; בעלי המקצוע: הא' י' אלרואי, ש' ישראלי, א' קימלמן, י' רול, ע' שלוש. המזכיר: הא' ג' הנמן.

13) גיאודזיה (חיפה): היו 3 ישיבות. נסתיים הדיון במילון כולו, ולאחר עריכתו להודעת סיכום יובא לאישור המליאה.

החבר מטעם האקדמיה: הא' י' בן-נן; בעלי המקצוע: הא' מ' גיסלר, א' וילנסקי, פ' יואלי, ל' שטוך. המזכיר: הא' א' אסטרמן.

14) גלים וזרמים ביים (חיפה): היו 5 ישיבות. הוועדה דנה בהערות על הודעת הסיכום ובמונחים מעבודתן של ועדות אחרות (נווטות, אוקיאוגרפיה).

החברים מטעם האקדמיה: הא' ש' אירמאי וא' קריב; בעלי המקצוע: הא' ק' אידלשטיין ז'ל, י' מבורך, י' פרושנסקי. המזכיר: הא' א' אסטרמן.

15-16) ניקוז והידרולוגיה (חיפה): בישיבה אחת נדונו ההערות, שנתקבלו על החוזר של מונחי הניקוז, ונשלחה הודעת סיכום. נמשכה עריכת מילון ההידרולוגיה להודעת סיכום. הרכב הוועדה כגיל.

17) חוזק חומרים (חיפה): המילון, שנגמר הדיון בו, נערך עריכה מקצועית למשלוח הודעת סיכום.

החבר מטעם האקדמיה: א' קריב; בעלי המקצוע: הא' ד' אביר, ע' בן-צבי, א' וסלבסקי, א' פוקס, מ' ריינר. המזכיר: הא' א' אסטרמן.

18) ימאות (חיפה): היו 12 ישיבות. נסתיים הדיון בפרקים: מפרשיות וכלי שיט קטנים, והמספנה. (נשלחה הודעת סיכום של שני הפרקים והם אושרו במליאה. נידונו פרקים נוספים אלה: טעינה ופריקה, כלי הרמה באניות, נווטות, דרגות ותפקידים.

- החבר מטעם האקדמיה: הא' י' בן-נון; בעלי המקצוע: הא' י' גרינשפן, זאב הים, ע' טל, ע' קרמרר, ש' קרא, ס' שונמן ז"ל. המזכיר: הא' א' אסטרךן.
- (19) בנייה (חיפה): היו 14 ישיבות. נמר הדין הראשון במונחי החומרים, והוחל במונחי הצבעות.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' א' קריב; בעלי המקצוע: הא' פ' דיאמנט, מ' הימן, ד' כרמל, י' קויפמן, מ' רייס, א' שפירא. המזכיר: הא' א' אסטרךן.
- (20) סרטוט (חיפה): היו 6 ישיבות. נערכה הקריאה הראשונה של המילון המוצע.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' י' בן-נון; בעלי המקצוע: הא' ר' הימן, א' טהאו, פ' וואלי, מ' פלג, ב' פלדשטיין, ג' פרידמן, ד' שניאורסון. המזכיר: הא' א' אסטרךן.
- (21) הנדסת דרכים (חיפה): היו 12 ישיבות. נסתיימה הכנת הפרקים א-ב (מונחים כלליים, סוגי דרכים, תכנית הדרך), והם נשלחו בהודעת סיכום ואושרו במליאה. הוחל בדין במונחי התעבורה.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' א' קריב; בעלי המקצוע: הא' ש' ארביט, י' זהבי, מ' פלג, י' פרוקל, מ' רייטן, א' שקלרסקי. המזכיר: הא' א' אסטרךן.
- (22) כלי הרמה (חיפה): רשימת המונחים (פרק ראשון מן המילון למונחי המכונות) נשלחה בהודעת סיכום ואושרה במליאה.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' א' קריב; בעלי המקצוע: הא' ז' אורדין, ז' ארנסט, ד' זיפר, ק' נבט, מ' שטרן. המזכיר: הא' א' אסטרךן.
- (23) אלקטרוניקה (ירושלים-תל-אביב): ועדה חדשה זו מטעם האקדמיה בהשתתפות המועצה לקשר ולאלקטרוניקה עסקה ב-7 ישיבות בתרגום המונחים שבמילון למונחי האלקטרוניקה (קבוצה 07), שהוציאה הוועדה הבין-לאומית לאלקטרוניקה.
- החברים מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן, י' פרוץ; בעלי המקצוע: הא' מ' בן-יוסף, ש' גוטצייט, י' הולנדר, י' ייבין, ע' נתן, צ' ריזל, א' רון, ד' שליטין.
- (24) יציקה (חיפה): נשלחה למומחים רשימת מונחים למקצוע זה, ונתקבלו הערות על המונחים המוצעים. המזכירות ריכזה את ההערות, ובסוף השנה היה הכול מוכן לדין בוועדה. (ר' ד"ח תשכ"ו).
- (25) ועדת המונחים מטעם המועצה לקשר ולאלקטרוניקה (תל-אביב): הוועדה עסקה בתרגום המילון הבין-לאומי למונחי הטלפון והטלגרף, ולכשתגמור את הצעותיה יידונו בוועדה המוסמכת מטעם האקדמיה (ר' מס' 11 לעיל). היו 7 ישיבות.
- החברים: הא' ע' איתן (האקדמיה), מ' בן-יוסף (צה-ל), ש' גוטצייט (המשטרה-י"ר), ג' זיגור (משרד התחבורה), ג' לביאן וש' סמילר (משרד הדואר). המזכיר: הא' א' רון (מזכיר המועצה). בקצת ישיבות השתתפו גם הא' ג' הנמן וש' סומך ממזכירות האקדמיה.
- (26) הוועדה (מטעם נציבות שירות המדינה) להכנת מילון שימושי למונחי המנהל הציבורי. נשלמה הכנת המילון כולו בליווי הסברים, הדגמות וכו', והטיטה נשלחה אל חברי האקדמיה ואל בעלי המקצוע לשם קבלת הערותיהם לפני העריכה הסופית.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' א' דותן; בעלי המקצוע: הא' א' אלוך, מ' הרטום, צ' ירדני, א' כפיר.

ב. הרקדוק

בתחום ועד הרקדוק פעלו:

- (27) הוועדה לשאלות דקדוק שימושיות – הפלג לעניינים שיטתיים (ירושלים): ב"ד ישיבות נידון פרק החולם מכללי נטיית השם.
חברי הוועדה: הגב' א' גרבל ז"ל, והאדונים ז' בן-חיים (ז"ר), נ' ברענקין, א' דותן, ד' לייבל, מ' מדין, י' קוטשר, י' שבטיאל. המזכיר: הא' מ' זהרי.
- (28) הוועדה לשאלות דקדוק שימושיות – הפלג לעניינים שוטפים (ירושלים): ב"ד 11 ישיבות דנה בשאלות שהובאו אליה מטעם ועדות המינוח ומן הציבור, כגון: צורת השמות של בעלי-חיים, שימוש ה"א הידיעה בשמות המורכבים מסומך ונסמך ודין שם התואר שלאחריהם, ניקוד שמות לועזיים המסתיימים בשני שוואים ועוד.
חברי הוועדה: האדונים ז' בן-חיים (ז"ר), ד"צ בנעט, נ' ברענקין, א' דותן, ד' לייבל, מ' מדין, א' מירסקי. המזכיר: הא' מ' זהרי.
- (29) הוועדה למונחי הבלשנות (ירושלים): ועדה מצומצמת הכינה מצע לדיון במונחי התחביר, ולאחר שנתקבלו הערות למצע זה, נתכנסה הוועדה לשתי ישיבות והחלה בדיון.
חברי הוועדה: הגב' א' גרבל ז"ל והאדונים י' בלאו, ז' בן-חיים (ז"ר), ש' מורג, י' קוטשר, ח' רבין, ח' רחון. המזכיר: הא' ש' סומך.
- (30) ועדת הכתיב (ירושלים): היו 6 ישיבות. נדונה בקריאה ראשונה והוחל בקריאה שנייה הצעת כללי הכתיב.
חברי הוועדה: האדונים י' בלאו, ש' ייבין, ש' מורג, ש' מלצר, י' קוטשר. בישיבה אחת השתתף גם הא' ח' רבין. המזכיר: הא' א' דותן.

ג. הפרסומים

יצאו:

- "לשונו", כתב עת לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה. כרך כ"ט, 4 חוברות, 2 הראשונות בעריכת ז' בן-חיים ו-2 האחרונות בעריכת י' קוטשר.
"לשונו לעם", קונטרסים עממיים לענייני לשון, בעריכת ע' איתן ומ' מדין. מחזור ט"ז.
רשימה ביבליוגרפית של כתבי נ"ה טור-סיני.
"זיכרונות האקדמיה ללשון העברית" כרך י"א (תשכ"ג-תשכ"ד).

בסדרת המילונים

יצאו:

- מילון למונחי תורת המדידה.
מילון למונחי הביוב וההתקנה התברואית.
תדפיסים מרשימות המונחים, שאושרו בתשכ"ג ובתשכ"ד ונדפסו בזיכרונות י"א.
נמסרו לדפוס:

המילון למונחי תורת הקרקע והנדסת הקרקע והמילון למונחי הסכרים.

בסדרת המחקרים והמקורות

יצא:

- ספר הרקמה לר' יהודה נ' גנאת, מהדורת מ' וילנסקי, בתוספת חומר רב מעיובן המהדיר; הביא לדפוס ד' טנא בעצה עם ז' בן-חיים.

נמסר לדפוס:

עברית וארמית נוסח שומרק לז' בן-חיים כרך ד'.

אושרו לפרסום:

ספר האגרון לרב סעדיה גאון, בתוספת שאר כתבי הדקדוק של רס"ג, מהדורת ג' אלוני (הוכן למסירה לדפוס).

ספר דקדוקי הטעמים לר"א בן-אשר, מהדורת א' דותן.

ד. המזכירות המדעית

נמשך מתן העזרה הלשונית למוסדות ולקהל בכתב ובע"פ.

צוות מיוחד של עובדים מדעיים מטעם האקדמיה הוריך את עובדי שירות השידור בענייני לשון ופיקח על לשון השידורים.

בשנת תשכ"ו

א. המינוח

בתחום ועד המינוח פעלו ועדות למקצועות אלה:

- (1) ספרנות (ירושלים): היו 13 ישיבות. נסתיימה קריאה ראשונה של פרק א (הספר, תוכנו וצורתו הפיסית), וב' (קטלוג), והצעות הוועדה נשלחו בחזור. נידון בקריאה ראשונה פרק ג. הרכב הוועדה כבשנת תשכ"ה (מס' 3 שם).
- (2) בישול (תל-אביב) - היו 5 ישיבות. הוועדה סיימה את עיונה בשני הפרקים הראשונים של המילון (המטבח וחדר-האוכל). לאחר בירור כמה ערכים מסופקים תישלח הודעת סיכום.
- (3) חברי הוועדה כבשנת תשכ"ה (מס' 4 שם). המזכיר: הא' צ' אמיר. תרבות הגוף (תל-אביב): היו 15 ישיבות. נסתיים הדיון במונחי ההתעמלות החופשית ומכשירי ההתעמלות, ונשלחו הודעות סיכום. נתחדש הדיון במונחי ההתעמלות במכשירים. חברי הוועדה מטעם האקדמיה: הא' י' שבטיאל; בעלי המקצוע: הא' י' אלוף, א' מאיר, צ' נשרי, ש' שיק. המזכיר: הא' צ' אמיר.
- (4) זואולוגיה (תל-אביב): היו 10 ישיבות. נידון מבחר שמות של בעלי-חיים מחוץ לארץ. החברים מטעם האקדמיה: הא' א'ל פאיאנס וא' שלונסקי; בעלי המקצוע: הא' מ' אברם, מ' דור, י"ל ורנר. המזכיר: הא' ע' איתן. בקצת ישיבות השתתפו האדונים ב' גופר, ש' פרב, א' שולוב.
- (5) הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (חיפה): הוועדה המרכזית לא נתכנסה. מטעם הוועדה המרכזית לטכניקה פועלות כל הוועדות למונחים בטכניקה המנויות להלן. שינויים בהרכב הוועדה: הא' א' גולדברג בא במקום הא' י' דורי (שפרש מהנהלת הטכניון) והא' יאיר בורלא בא במקום הא' י' דן.
- (6) צילום (ירושלים): היו 16 ישיבות. נידונו בקריאה שנייה הפרקים א-ד, ובקריאה ראשונה ושנייה שאר פרקי המילון, ה-יד. הפרקים א-ה אושרו במליאה, והשאר נשלחו בהודעות סיכום.
- (7) חברי הוועדה כבשנת תשכ"ה (מס' 10 שם). המזכירה: הגב' ש' בהט. קשר ואלקטרוניקה (תל-אביב): היו 8 ישיבות. נידונו הערות חברי האקדמיה על תרגום

- המילון הבין-לאומי לטלפון ולטלגרף, שהוכן בוועדת המונחים מטעם המועצה לקשר ולאלקטרוניקה (ראה ד"ח תשכ"ה מס' 25 שם ומס' 23 להלן). נידונו גם בעיות תיאום בין מונחי המילון הזה לבין מונחי הרדיו, שכבר אושרו (ראה ד"ח תשכ"ה, מס' 11 שם). על חברי הוועדה משנת תשכ"ה נוסף הא' מ' שקד.
- (8) כלי יד בעבודות מתכת (תל-אביב): המזכירות התחילה להתקין לדין שני פרקים נוספים (ד"ה: כלי קדיחה וכלי תברוג) לפי החומר, שהכין הא' י' רול.
- (9) גיאודזיה (חיפה): נמשכה עריכת המילון להודעת סיכום ולאישור. הוכנה הודעת סיכום של הצעות הוועדה לדין ולאישור במליאת האקדמיה.
- (10) גלים זורמים בים (חיפה): הוכנה הודעת הסיכום של הצעות הוועדה לדין ולאישור במליאה.
- (11) ניקוז (חיפה): רשימת המונחים אושרה במליאת האקדמיה.
- (12) הידרולוגיה (חיפה): אישור המילון נדחה לשנת תשכ"ז מחמת היעדרו של הא' ש' אירמאי.
- (13) חוק חומרים (חיפה): היו 7 ישיבות. נשלחה הודעת הסיכום, והוועדה דנה בהערות חברי האקדמיה ובהשלמות למילן.
- הרכב הוועדה כבשנת תשכ"ה (ראה מס' 17 שם). בארבע ישיבות השתתף הא' ע' איתן מטעם ועדת האישורים.
- (14) ימאות (חיפה): היו 12 ישיבות. נסתיים הדין בפרק ט': ניטול מטען (טעינה ופריקה) והוא נשלח בהודעת סיכום. הפרק י': כלי הרמה באניות נידון בקריאה ראשונה ונשלח בחזור. לפרקים י"א: חבלים וקשרים, י"ג: נמלים וסירות הצלה הוכן מצע לדין. לחברי הוועדה (ר' ד"ח תשכ"ה, מס' 18 שם), הצטרף הא' א' מרני.
- (15) בנייה (חיפה): הצעות הוועדה למונחי טיחה, זינוג וצבעות נשלחו לבעלי המקצוע. בוועדת משנה הוכן מצע לדין במונחי נגרות בניין. הרכב הוועדה: ר' ד"ח תשכ"ה, מס' 19.
- (16) סרטוט (חיפה): היו 11 ישיבות. נסתיים הדין הראשון במונחים, והמילון נמסר לעריכה מקצועית לשם משלוח בחזור.
- החבר מטעם האקדמיה: הא' י' בן-גון; בעלי המקצוע: הא' ר' היימן, מ' טהאן, פ' יואלי, ג' פרידמן, מ' קאט, ד' שניאורסון, המזכיר: הא' א' אסטרן.
- (17) הנדסת דרכים (חיפה): היו 20 ישיבות. נמרו הדין הראשון במונחי הנדסת התעבורה, נשלח חזר לחברי האקדמיה ולבעלי המקצוע, והוחל בקריאה במונחי בניית דרכים. החבר מטעם האקדמיה: הא' א' קריב; בעלי המקצוע: הא' ש' ארביט, א' ישראלי, מ' ליבנה, מ' פלג, י"א פרנקל, א' שקלרסקי. המזכיר: הא' אסטרן.
- (18) אלקטרוניקה (ירושלים-תל-אביב): היו 13 ישיבות. נסתיימה הקריאה הראשונה במילן, נשלח חזר ונתקבלו הערות. אח"כ נערך ונגמר הדין החוזר במונחים, שבא ערעור עליהם.
- לחברי הוועדה (ר' ד"ח תשכ"ה מס' 23) הצטרף הא' מ' שקד.
- (19) יציקה (חיפה): היו 6 ישיבות. נדונו כמחצית המונחים המוצעים (60 מונחים). החבר מטעם האקדמיה: הא' א' קריב; בעלי המקצוע: הא' ב' ברקאי, ד' ורנר, ל"י וינטרייך, פ' שפילברג, ג' שמוקלר, א' קפלן, המזכיר: הא' א' אסטרן.
- (20) חקר העבודה (חיפה-תל-אביב): היו 9 ישיבות. הוועדה התחילה וסיימה את הדין במהדורה חדשה של המילן הארעי למונחי הנדסת הייצור, שהכין המכון לפיריון העבודה והייצור בהשתתפות האקדמיה בשנת תשכ"א. המזכירות עומדת לשלוח הודעת סיכום.

- החבר מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן; בעלי המקצוע: הא' י' אקשטיין, י' בן-נון, א' גילת, י' מרק; י' סיניגליה, ז' צמחוני, המזכיר: הא' א' אסטרמן.
- (21) כימיה: היו 2 ישיבות של פלג הוועדה (בירושלים) לשמות היסודות והתרכובות בכימיה אי-אורגנית. נידונו שמות היסודות וקבוצות היסודות, בעקבות הנומנקלאטורה של האיגוד הבין-לאומי לכימיה עיונית ושימושית. פלג אחר של הוועדה (בתל-אביב) יעסוק במונחים לכלים ולפעולות בהם, ורשימת המונחים האלה נשלחה כמצע לדיון. מכינים מצע לדיון לפלג שלישי (בחיפה), שיעסוק במונחי הנדסת כימיה.
- חברי הוועדה (הפלג הירושלמי) מטעם האקדמיה: הא' ע' איתן, ד-צ בנעט, מ' מדין; בעלי המקצוע: הא' א' במברגר, א' גלונר, ישעיהו ליבוביץ, י' מרכוס, ש' פנחס, י' קלוגאי, ש' שראל. המזכירה: הגב' ש' בהט.
- (22) עיבוד נתונים (ירושלים): הוכן תרגום למונחים של שלושה פרקים ממילון מקצועי לועזי ונשלח בחזר לבעלי מקצוע. הוועדה היא משותפת לאקדמיה ולאגוד הישראלית לעיבוד אינפורמציה. נערכו 2 ישיבות להתייעצות על תכנית הפעולה.
- (23) ועדת המונחים מטעם המועצה לקשר ולאקטרוניקה (תל-אביב): הוועדה פעלה כוועדה מוסמכת מטעם האקדמיה (ר' מס' 7 לעיל). הוכן תרגום עברי להגדרות שבמילון הבין-לאומי לטלפון ולטלגרף, שבמונחיו תורגמו בוועדה (ר' דו"ח תשכ"ה, מס' 25).
- (24) הוועדה להכנת מילון שימושי למונחי המנהל הציבורי (מטעם נציבות שירות המדינה): היו 3 ישיבות של מליאת הוועדה וכ-15 ישיבות של ועדות משנה. הולך ונשלם המבוא, והמילון עומד להימסר לרפוס. ייכללו בו כ-500 מונחים.
- הרכב הוועדה: ראה דו"ח תשכ"ה, מס' 26.

ב. הדקדוק

- בתחום ועד הדקדוק פעלו:
- (25) הוועדה לשאלות דקדוק שימושיות - הפלג לעניינים שיטתיים (ירושלים): היו 4 ישיבות. נוסחו כללי החולם בנטיית השם, ואושרו כללי הפתח.
- חברי הוועדה: כבשנת תשכ"ה. המזכירה: הגב' ש' בהט.
- (26) הוועדה לשאלות דקדוק שימושיות - הפלג לעניינים שוטפים (ירושלים): היו 3 ישיבות. נידונו שאלות, שהובאו אליה מטעם ועדות המינוח ומן הציבור, כגון: דין הקמץ בשמות משפטי, כלכלן, משקל קטלן, כתיבת שמות מורכבים כמו מד"חם (או מדחם) וצורת הריבוי.
- חברי הוועדה: כבשנת תשכ"ה. המזכירה: גב' ש' בהט.
- (27) הוועדה למונחי הבלשנות (ירושלים): היו 6 ישיבות. נידונו עשרות ממונחי התחביר לפי הרשימה, שהוכנה בשנת תשכ"ה.
- חברי הוועדה: כבשנת תשכ"ה. המזכירה: הגב' ש' בהט.
- (28) ועדת הכתיב (ירושלים): נסתיימה הקריאה השנייה של הצעת כללי הכתיב והוכנה הצעה למליאה.
- הרכב הוועדה: כבשנת תשכ"ה.
- (29) הוועדה לתקנת הלשון (ירושלים): הורכבה לפי המלצת המליאה. ב-3 ישיבות דנה הוועדה בעקרונות לתיקון לשון הציבור ובעיות לשון השניות במחלוקת, כגון: הישנות מלות היחס, התאמת האוגד וכיר"ב.
- חברי הוועדה: האדונים א' בנדויד, ז' בן-חיים, י' בן-נון, ד-צ בנעט, ב' ברגרין, מ' מדין, א' מירסקי, י' קוטשר, ח' רבין, מ' שלי. המזכירה: הגב' ש' בהט.

ג. הפרסומים

יצאו

לשוננו, כתב עת לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה, כרך ל', 4 חוברות, בעריכת י' קוטשר.

לשוננו לעם, קונטרסים עממיים לענייני לשון, בעריכת ע' איתן ומ' מדן, מחזור י"ז. זיכרונות האקדמיה ללשון העברית, כרך י"ב (תשכ"ה).

חודש פרסום למד לשונך - בלוחות (ט-יא) ובעיתונות.

בסדרת המילונים יצאו:

המילון למונחי תורת הקרקע והנדסת הקרקע

תדפיסים מרשימות המונחים, שאושרו בתשכ"ה ונדפסו בזיכרונות י"ב.

בדפוס:

המילון למונחי הסכרים - הדפסתו התקרבה לסיימה.

בסדרת המחקרים והמקורות נמסר לדפוס:

ספר האגרון לרב סעדיה גאון, בתוספת שאר כתבי הדקדוק של רס"ג, מהדורת

ג' אלתי.

נמשכה הדפסת עברית וארמית נוסח שומרון, כרך ד'.

סקירה על העבודה במערכת המילון ההיסטורי

(נמסרה בישיבת מועצת מערכת המילון ההיסטורי עם מנהלת האקדמיה

ביום כ"ו במרחשוון תשכ"ז)

סקירתי היום תקיף את התקופה שמן ישיבת המועצה בטבת תשכ"ד. באותה הישיבה נידונו והוכרעו בעיקר שתי שאלות: (א) דרך שילובם של חילופי הנוסח בכרטסת המילון; (ב) ההצעה להקים יחידת מיכון לשירות המילון ההיסטורי. עכשיו יכולים אנו להשקיף על התוצאות של אותן ההכרעות ולשאול לבאות.

פעולתנו הסתעפה מראשיתה לשלושה ענפים: (א) כינוס צורות ניקוד שונות הסוטות מן התקן של "הדיבור המתחיל" ומהלך נטיותיו-ובכללן התעתיקים הקדומים- בכרטסת, שמחבר ערך מילוני עשוי ללמוד ממנה על גלגולי צורתו וכתובו של הערך; (ב) כינוס ערכים שנתפרשו בספרות המדעית, ולא בא פירושם בשום מילון עד עתה; (ג) הקמת כרטסת ההבאות מן המקורות, שהיא החומר לגוף המילון. בתקופת הדין והחשבון האמורה כמעט שלא התקדמו בשני הענפים הראשונים, כי כל תשומת לבנו וכל כוחותינו המדעיים הופנו לעיבוד המקורות. עם הקמת יחידת המיכון והכנת ההבאות ראינו עצמנו מצוים על כך, מוטב לומר אנוסים לכך, על פי המיכון, כי יש להן למכונות קצב משלהן והוא מאיץ בנו מאוד ולוחץ עלינו, מאחר שחבר העובדים המדעיים המכין את החומר למכונות נשאר מצומצם כמקדם.

בתקופה האמורה עובדו עיבוד שלם, קונקרדנציוני, המקורות הבאים שאני מזכירם לפי סדר התקופות:

ס"ה	כרטיסי מלה	מתקופה נ (200-0)
	12500	1. ספר בן סירא
		2. מגילת אור וחושך, הודיות, סרך היחד, פשר חבקוק
	(20000)	(רק כרטיסי שורה 3000)
33500	1000	3. מגילת הנחשת
		(ב) מתקופה ד (300-0)
	55500	4. מכילתא דרבי ישמעאל
		5. ספרא (בהתקנה)
	3000	6. ברייתא דמלאכת המשכן
64500	6000	7. סדר עולם
		(ג) מתקופה ה (300-600)
	(80000)	8. בראשית רבה
		(רק כרטיסי שורה 13000)
118000	38000	9. פיוטי ינאי (הקרבות לתורה בלבד)
		(ד) מתקופה ז (800-1000)
	3700	10. פיוטי נחמיה בן הימן הנשיא
	8350	11. מגילת אחימעץ
62050	50000	12. סדר אליהו (רבה חוטא)
	(22000)	בהתקנה: פיוטי ינאי (שאר הקרובות)

כל המקורות הנ"ל להוציא ספרא לא רק עובדו עיבוד מדעי כמו שהודגם במגילת אחימעץ, אלא כבר עובדו במכונות, ומספר ההבאות, ז"א כרטיסי הבאות שהושג מהם עד סוף תמוז הוא כ-300,000 (180,000 מוכנים, 120,000 בכרטיסי שורה) – מספר זה אינו כולל את הפסוקים מן המקרא המרובים בייחוד בספרות התלמוד והמדרשים. הללו מופרשים מן המקורות ע"י ציין מיוחד, והמעוניין יוכל להשיג כרטסת מיוחדת לפסוקי המקרא במקורות התלמודיים שעובדו ושעוד יעובדו. העיבוד המדעי של הספרא אף הוא נגמר כולו ויימסר בימים הקרובים למיכון. אנו משערים שיתוספו לכרטסת לא פחות מן 80,000 (לבד מן הפסוקים) כרטיסי מלה ובהם ההבאות. שלא כבשאר המקורות דחינו את מסירת ספרא למיכון עד גמר העיבוד כולו, מפני שבניתנים ושאו ונתנו עם פרופ' פינקלשטיין העומד לפרסם מהדורת הספרא בדבר תיאום מראי מקומות לנרשם אצלנו. המשא והמתן נסתיים "בכי טוב".

בתחום הזמן שאנו עובדים, ז"א מלאחר המקרא ועד סוף תקופת הגאונים, פיזרנו את הכנותינו על פני כל התקופות כמעט (חוץ מן ר) ועל פני סוגי מקורות שונים, כדי שיעלו לפנינו הבעיות המיוחדות של כל טקסט לזמנו ולסוגו לגבי עיבודו המילוני בכלל ולגבי עיבודו המיכאנוגרפי בפרט. ואמנם אינו דומה למשל אופן עיבוד בן-סירא במסירתו השונות לעיבוד מגילה ממגילות ים המלח שיש לה מסירה אחת, אך קשיים מיוחדים לה למשל בזהויות האותיות י"ד או י"ו או בחלוקת התיבות, ומהם תוצאות לקביעת הערך המילוני, גם בחילופי נוסח יש הבדלים בין המקורות ובין כתבי-היד וכיו"ב שאר העניינים.

נסתכמו בידנו כללים לעיבוד הטקסט, כללים לכתיבת ערכים והללו פורסמו עם המבוא למגילת אחימעץ. וכמובן יש בידנו כמה שיפורים ובעיקר הוספות. אנו בטוחים שהללו מתאימים לכל צורכי הטקסטים לפחות בתקופה שאנו עובדים ואנו יכולים לראותם כתקן ולמסרם ביד כל מתקין. כן מסתכמים והולכים כללים לרישום חילופי הנוסח הן לצורכי של המילון והן לגבי שילובם הטכני עם הערך שהחילוף מכון לו. ללימוד הבעיה, מהם חילופי הנוסח שעשו להיות בהם עניין בלשני בתחום ספרות חז"ל, ליקטנו את חילופי הנוסח שעסק בהם פרופ' אפשטיין במבוא לנוסח המשנה וערכנו מהם רשימות בסדר מילוני. ראינו לגצל ניסיונו הגדול ועמקותו של פרופ' אפשטיין ז"ל בשאלות הלקסיקוגרפיה התלמודית, בזמן הקרוב אנו עומדים לתת בידי העובדים המדעיים הדרכה, מה צריך לרשום כחילוף נוסח לצורכי של המילון. כל הכללים חחרים ונבדקים, כשבעיה חדשה עולה ממקור חדש, אך אם אנו מעוניינים להעמיד כרטסת של קבע אחידה, עלינו לנעול בקרוב את הדלת בפני שינויים נוספים, ואפילו הם שכלולים, במערכות הכללים.

הפעולה הראשונה לקראת הקמת כרטסת ההבאות הייתה קביעת צורתו של כל ערך מילוני בכתוב ובניקוד וסדרו במילון. כזכור לחברי המועצה נעשה הדבר הזה, והעקרונות שהוקמה כרטסת של "הדיבורים המתחילים" (ראשי ערכים) על פיהם פורסמו בנספח "לספר המקורות". זה נעשה במידה רבה לכתחילה, אפריורי, ע"י בדיקת הנהגה במילונים ונכון יותר לומר ע"י בדיקת הנהגים השונים של המילונים. ואולם כשהתחיל החומר לשפוע מן המקורות צפו ועלו לפנינו שני סוגי בעיות: א) נמצאו מלים שיש להן פנים לכאן ולכאן בכתוב ובניקוד והלא הכרח הוא לבחור באחת הצורות להיות "דיבור מתחיל", אם אמנם אנו עדיין רואים את הצורות הנבדלות כחילופי מלה אחת. עד עכשיו עסקנו ב-500 ערכים כאלה והכרענו בהם מה שהכרענו. רשימת ההכרעות סוכמה בימים אלה ממש. הרשימה כמובן כוללת תוצאות בלבד, והנימוקים שהולכו לתוצאות אלה הם פרי מו"מ ממושך; מקצתם רשומים, אבל יותר מהם זכורים בזיכרונו והם נחלת העוסקים בכך. ב) הסוג השני הוא: איזו תקנה תותקן ששפע העדויות לערך המילוני שעוד ילך ויגבר יתמייין במידה מסוימת מבחינת המשמעות. דבר זה, חלוקת המשמעויות – לפחות בשיטה המסורתית – הוא תפקידו המרכזי והאחראי של עורך המילון, והוא ועוזריו לעריכה

קוראים את הכרטיסים ומציינים את המשמעות בכל כרטיס. אבל עורך מילון בשיטה המסורתית אין לפניו אותו שפע של כרטיסים לכל ערך מן הערכים, שעתיד להימצא לפני עורך מילון בשיטה המיכאנוגרפית, וממילא עליו למיין חומר פחות הרבה ממה שמוטל עליו. נוסף על כך עצם השיטה הנקוטה בידנו – והדגשתי פעמים אחדות – מקדימה חלק חשוב מן העריכה ומעתיקה אותו לעצם הכינוס של החומר, לשעת עיבודו של הטקסט וכתבת כרטיסי הערכים. ועל כל אלה: אם אנו מעוניינים שכרטסת המילון ההיסטורי תעמוד באקדמיה באחד הומנים לשימוש של המחקר לפני פרסומו של המילון וגם לאחוריו (במילון לא ייכללו כל ההבאות!) – דומה אני, שאנו חייבים לבקש דרך למיין מסוים של החומר הגולמי מבהינת המשמעות. לכאורה היה אפשר לפתור את השאלה ע"י שימוש בחלוקה למשמעויות הנמצאות במילונים, לפחות בחשובים שבהם, אבל אין טעות גדולה מו. חוששני שלא אנוים, כשאומר שאין שני מילונים עבריים שווים בעניין זה, ואם יש מבוכה במילונות העברית, הרי בחלוקה להומונימים ולפוליסטים היא שלמה. בחלוקה זו בחנים שונים משמשים בערבוביה: האטימולוגיה, הבנה שונה של מלים במקורות הקדומים, מה שקוראים "זיקה הגיונית" בין משמעויות ומוסיף עליהם המקרה. ניסינו להקים לעצמנו רשימה של הערכים מרובי המשמעויות – כמובן השתמשנו היטב במילונים המצויים – ולמצוא את דרכנו בחלוקת כל ערך ליחידות יחידות הכלולות בערך אחד. לנגד עינינו בראש וראשונה התכלית המעשית: צורכי הכרטסת כאמור, כדי שיהא למשתמש נוח להשקיף על המשותף בערך. יודעים אנו, שהחלוקה המושלמת, החלוקה עד דק – אם תיחכן בכלל – תיעשה בשעת חיבור המילון, כך הרכבנו אפוא רשימת רבי המשמעויות הכוללת כ־900 ערכים הומוגרפיים. רשימה זו אין אנו רואים כמוגמרת באותה המידה שרשימת ההכרעות לסדרי הערכים מוגמרת בעניינם. אך היא מכשיר מועיל לנו להתגבר על המכשול, שלא תהא כרטסת המילון נושי מלים עצומים נטולי כל חיות מצד תוכניהם. גם רשימה זו נעשתה מתחילה א פרוריי, אבל היא נבדקת עם כל ערך המתחדש שכן עליה לעמוד במבחן הערכים השופעים מן המקורות.

אולי מוטב להדגים בדוגמאות אחדות מה טיב הדבר שעשינו ואנו עושים בתחום זה:

כאמור עיקר מטרתנו ארגון הערכים וההבאות בצורה נאותה ומעשית, כדי שיהא החומר שקוף למדאי וגוח כמידת האפשר בשעת שימוש לחיבור הערכים, אבל אחטא לאמת, אם לא אומר ששאלת מהו מיונו הסימני של הערך המילוני המכוון ביותר ללשון העברית כמהות היסטורית עצמאית – ולא דווקא מן הבחינה האטימולוגית או מן בחינת "הזיקה הגיונית" – היא היא המטרדה אותנו בכירור הזה. וכיוון שמדובר במילון היסטורי ואנו עסוקים, לפי שעה, בתקופה הרחוקה ממנו ואין להשתמש בה בתחושה שיש לנו לגבי לשון דורנו, שאלת חלוקת הערך ליחידות שלשון אותם הטקסטים תצדיק היא סבוכה יותר. עם כל הספקות שיש לנו לגבי האפשרות של חלוקה אידיאלית של ערך מילוני, רשימת רבי המשמעויות שאנו מתקינים עשויה להיות מכשיר מועיל לנו בבניין כרטסת ההבאות של המילון.

כששני הכלים בידנו ובעוד אנו מעצבים את הכללים לרישום חילופי הנוסח לערכים המילוניים התחלנו כלפני חודשיים בקביעת הדפוסים לכרטסת המילון מתוך כרטסות שהושגו בניצול הקונקורדנציות של המקורות הנוכחים. ובשעת מעשנו זה עלו לפנינו כמה שאלות, מהן המציקות מזמן, שאלות הצריכות הכרעת המועצה, לא אוכל לשאת לבדי את טורח האחריות למבנה כרטסת המילון שעומדים אנו לקבעו.

א) כרטיסי ההבאות שהפקנו מן המקורות עד עתה (ואני מתעלם מן השינוי שחל בזמן האחרון) יש בהם מקום מצומצם ביותר לקטע של טקסט שאנו קוראים לו הקשר. בסה"כ יש בהם מקום לששים אותיות, כי שאר 20 האותיות שמורות לערך בניקודו או בהגדרותיו הלקסיקוגרפיות – הדקדוקיות. אע"פ שיתרון יש לה לעברית על האנגלית או על הצרפתית למשל, ששישים אותיות

בה מצטרפות ליותר מלים מהן – מכלל מקום זה הקשר המספיק להדגמה בקונקורדנציות, אך לקוי הוא כרגיל בחסר להדגמה מילוגית. ולא כל שכן פגום הוא לצורכו של מחבר הערך הנוקף בהגדרת הערך להקשר רחב כדי לעמוד על מלוא משמעות המלה ושימושיה התחביריים. היקף ההקשר בכרטיסי ThLL וההולכים אחריו הוא כחמישים מלים מינימום, ויש כרטיס שההקשר מרובה הרבה יותר. יש אפוא הבדל בין ההקשר הטוב למחבר המילון לבל יצטרך להודקק למקור עצמו ובין ההקשר המובא להדגמה במילון גופא. לפיכך יש בדרך כלל שני שלבים בקביעת ההקשר; הראשון מיכני יותר: חלוקה לפסקה גדולה בידי המכנס את החומר; השני תיחום ההבאה בידי העורך ועזריו לעריכה.

סבורים היינו, כשנבוא להפוך את כרטיסי הערכים שהופקו בניתוח הלקסיקולוגי לכרטיסי המילון, ייעשה הדבר בדרך מיכנית גרידא ע"י המכנות, שיצרפו מספר כרטיסים יחד ויעתיקו לכרטיס אחד את ההבאות הכתובות במספר הכרטיסים. וע"י כך תהיה לנו אותה כרטסת המילון כפי שישנה בשיטה המסורתית. נתגלו קשיים מסוימים, ונתברר שהדרך הטובה ביותר היא לקבוע מלכתחילה, בשעת עיבוד הטקסט, פסקאות גדולות יותר משנעשה עד כה, וממילא כבר הוכרחנו בהתקנת בראשית רבה לפרוץ את גדרות כרטיס-השורה האחד ולהשתמש בשני כרטיסים צמודים למלה אחת.

הנתברר, שיש ביכולתנו ליצור כרטיסי הבאות למילון, שיכיל כל כרטיס כחמישים מלה. וכאן אפוא השאלה: 1) האם לקבוע מראש נורמה של הקשר 6-7 שורות, ז"א הקשר רחב שממילא לא יהא כגודל ההבאה במילון, או 2) שמא כבר עתה להטיל על העובד המדעי המתיחד עם הטקסט זמן ארוך ומנתח כל מלה שבו, שהוא יקבע את ההקשר לפי ראות עיניו; הוזה אומר, שיהא הקשר משתנה מאוד לפי צורכו של הערך. מה עדיף אפוא. הקשר רחב, הפוטר את המכנס את החומר משיקולים אחראים מאוד, ומציע לפני מחבר הערך המילוני חטיבה גדולה, פעמים מביכה, או שיתוף יתר של העובד המדעי בעריכה לעתיד ע"י קיטוע ההקשר כפי שעתיד לבוא במילון. ושאלה היא האם כדאי להעמיס על המכנס אחריות זו לכל הבאה, בעוד ברור מראש שרק חלק מן ההבאות ייכנס למילון?

כשאני מדמה את ההבאות להדגמה במילון ההיסטורי החדש ביותר, הספרדי, להבאות במילון האוקספורדי, מופתושל הספרדי, רואה אני שההקשר בספרדי גדול יותר מן האוקספורדי, והרושם שלי שהוא תוצאה של קריטריונים חמורים פחות, של חישוב פחות מה הכרח ומה מיותר, ז"א כאילו לא הובחן בין ההקשר הנחוץ למחבר הערך ובין ההקשר המספיק להדגמה. זו אפוא השאלה הראשונה.

ב) משהנענו אפוא לכלל הדעה, שיש לנו צורך בכרטיס מלה המציע הקשר גדול מן הנחוץ בקונקורדנציה, הנענו לפרשת דרכים: לא ייתכן שבדרך אוטומטית גרידא בלא תוספת עבודה נוכל לקיים כרטסת הטובה למילון ולקונקורדנציות כאחד. ברי לי, שכרטסת המילון יהא לה ערך קיים בלא זיקה למילון שחיבורו יסתמך עליה, ואנו צריכים לשאוף לכך. אולם מטרתנו היא חיבור המילון ההיסטורי, כל איש מבין שיעבור זמן רב עד שיצא מילון לאור, והנה יש לו למפעל אפשרות לשרת את המדע ע"י פרסומי קונקורדנציות ורשימות מלים מזמן לזמן כדוגמת הרשימות של מגילת אחימעץ. אנו מסוגלים לפרסם במשך שנה קונקורדנציה לספרא עם ניתוח לקסיקולוגי של אוצר המלים שלו. אמת, כינוס החומר למילון הוא ממילא גם כינוס החומר לקונקורדנציות ולניתוחים לקסיקולוגיים, אבל פרסומם של חיבורים כאלה מחייב השקעת עבודה נוספת שתסטה אותנו במקצת, למשך זמן הכנת החיבורים האמורים, מן הדרך למילון, המתור לנו לעשות זאת? ולכן תיתוסף העובדה שהפרדה בין הכרטיס המילוני לכרטיס הקונקורדנציוני, תצריך תוספת השקעה בהתאמת הכרטיס המילוני לצרכי הציטוט בקונקורדנציה.

לשון אחרת: בכרטיסים שהפקנו עד עכשיו מסוגלים אנו להדפיס קונקורדנציות בלא כל תוספת של עבודה, וזאת מה שדרוש להדפסה ולפרסום נופם. אך הכרטיסים הללו אינם מכוונים יפה לצורכו של המילון. מה עדיף לגבי מטרתנו ולגבי פעולתנו לעתיד הקרוב? זו השאלה השנייה. [אנב שאלתי זו אני מבקש להזכיר שאלה אחרת המטרידה אותנו, והיא צריכה ברור נוסף, עד שאוכל להביע הדעה לפני המועצה, והיא השאלה: כלום צריכה כרטסת המילון להכיל את כל כמות הכרטיסים המוסקת מן המקורות בניתוח הקונקורדנציוני של הטקסט; ואם אפשר "לנסות" את הכרטסת הזאת בלא שיאבד בה דבר שערכו מילוני והוא הושג בניתוח קונקורדנציוני? אינני מעמיד אותה לדיון היום].

ג) והשאלה השלישית והאחרונה כבר רמזתי עליה בישיבה הפומבית לפני שנה²: כלום נכון שגלך בעקבות מנהג שנתרווח מן המחצית השנייה של המאה שעברה בהשפעת המילונות בלעזים, ונסדר את החומר המילוני של הפועל לפי השרשים ואילו את השמות הנוריים משרשים אלה לפי א"ב, או שמא מוטב שנחזור לשיטה המסורתית, שהמילון האנגלי לתנ"ך מקיימה גם היום. על פיה כל אוצר המלים ייערך תחילה לפי השרשים. ובתוך השרשים לפי סדר מוסכם. אין ספק בעיני, שלפחות לכרטסת המילון סידור זה טוב יותר כי הוא נותן השקפה על משפחה לשונית, על חטיבה אורגנית, ועל הסתעפות המשמעויות בתוך החטיבה האורגנית הזאת; הסדר האלפביתי של הערכים הוא מקור לבכיות של המילונאים המדעיים בשפות לעז אירופיות; ואנו יכולים בדרך טבעה של הלשון העברית (ושל לשון שמית בכלל) להגיע לסידור אורגני יותר ומכוון יותר ללשון, אם ננקוט את הסידור לפי שרשים. איני מתעלם מקשיים מסוימים במלים השאלות מלעזים, אבל יש אפשרות להתגבר עליהם, אם אמנם מועצת המערכת תהא סבורה, שנקוט את הסידור לפי השרשים (על כך יש להחליט בקרוב), מובן מאליו שתהיינה רמיוות בכל הערכים כסדרם לפי הא"ב אבל ריכוז ההבאות והדיון יהיה לפי השרשים. זה יבטל כפל מרובה, ובעיקר ימנע הכרעה ברירות-לב, שבמקום מסוים "פעילה" היא מקור ושייך לפעל, ובמקום אחר שם, וראוי לערך לעצמו. והיה פעול, פועל, פעול ומשקלים אחרים. יש עוד כמה וכמה שאלות בעבודתנו הצריכות ברור, למשל:

1. מיווג כרטיסים שהופקו ממקורות שונים לכרטסת אחת - היעשה פעם בשנה נאמר, או נמתין מספר שנים עד שיהיו בידנו כמה מילונים.
 2. יש צורך להזמין כרטיסים מיוחדים לאקדמיה, שישאו את שם המפעל, ויהיו בהם מודפסים נתוני המילון. דבר זה יכולה חברת י.ב.מ. לעשות בשבילנו, אך אין כדאי להזמין פחות ממיליון.
 3. כל זה אמור, כשהכרטסת תישאר בכרטיסים. אך אם נעבור לסרט המגנטי תיהפך הכרטסת לכרכים כרכים.
- כל עוד אנו עוסקים בעיבוד החומר ובעיצוב דמות האוסף אין ההכרעה כרטיס או סרט מגנטי מציקה ביותר. אבל יבוא הזמן וקרוב הוא שנוכרח להכריע בעניין זה.

2 בישיבה ס"ט.